

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงมาตรการความรับผิดชอบทางอาญาและการดำเนินคดีกับผู้ลักลอบทิ้งของเสียอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรม ปัญหา อุปสรรค และประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินคดีอาญากับผู้ลักลอบทิ้ง ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถยับยั้งมิให้มีการกระทำความผิดและสามารถลดการลักลอบทิ้งของเสียอันตรายลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาพบว่ามาตรการการลงโทษตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 อันเป็นกฎหมายหลักที่ใช้กับโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายนั้นสามารถลงโทษปรับในอัตราไม่เกินสองแสนบาท เนื่องจากมีข้อจำกัดทางกฎหมาย คือ โทษที่จะลงแก่นิติบุคคลได้ต้องเป็นโทษที่กฎหมายเปิดช่องให้ลงได้เท่านั้น ซึ่งการบัญญัติบทลงโทษปรับดังกล่าวไว้ในอัตราไม่สูงนักทำให้นิติบุคคลไม่เกรงกลัวและไม่เข็ดหลาบจากการได้รับโทษ จึงทำให้ไม่สามารถป้องปรามยับยั้ง และแก้ไขปัญหาสภาพสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายลงได้ มาตรการลงโทษทางอาญาแก่ผู้ลักลอบทิ้งของเสียอันตรายตามระบบกฎหมายของไทยนั้นจึงยังไม่เพียงพอที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในต่างประเทศมีการพัฒนาโทษทางอาญาให้เหมาะสมกับนิติบุคคลที่กระทำความผิด เช่น การแก้ไขบทลงโทษปรับให้สูงขึ้น หรือ ใช้มาตรการอื่นที่ไม่ใช่การลงโทษจำคุก อันได้แก่ การคุมประพฤตินิติบุคคล (Probation) การให้ทำงานบริการสังคม (Community Service) การห้ามมิให้ออกเช็ก หรือ การโฆษณาความผิดของจำเลย ทั้งนี้มาตรการในการให้นิติบุคคลทำงานบริการสังคมจะเป็นเสมือนการให้นิติบุคคลได้โทษจากการก่อความเสียหายขึ้น การคุมประพฤตินิติบุคคลดังกล่าวจึงน่าจะมีผลต่อการยับยั้งการกระทำความผิดลงได้ เพราะทำให้นิติบุคคลได้สูญเสียในสิ่งที่นิติบุคคลนั้นหวงแหน เช่น ทรัพย์สินหรือเวลาในการประกอบกิจการ แต่อย่างไรก็ตามนิติบุคคลก็ยังมีโอกาสได้ดำเนินกิจการต่อไปอันมีผลเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไม่ให้หยุดชะงักและมีการพัฒนาต่อไป อันจะเป็นการให้นิติบุคคลเกิดความตระหนักรู้และดำเนินกิจการต่อไปโดยใช้ความระมัดระวังมากยิ่งขึ้น โดยไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก สังคมก็ได้รับประโยชน์จากการบริการสังคมนั้นด้วย

การเพิ่มประสิทธิภาพการพิสูจน์ความผิดโดยอาศัยข้อมูลพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในการวินิจฉัยถึงคุณสมบัติของของเสียอันตรายที่มีการลักลอบนำไปทิ้งนั้น สำนักบริหารจัดการกากอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม โดยความร่วมมือของกรมควบคุมมลพิษ

และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานเพื่อบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 นั้นมีบทบาทสำคัญต่อการประสานความร่วมมือในการดำเนินคดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพนักงานสอบสวนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากนั้นพยานผู้เชี่ยวชาญก็มีบทบาทสำคัญในการที่จะนำเสนอข้อเท็จจริงต่อศาลในเรื่องการตรวจสอบค่าของมลพิษและมีส่วนช่วยให้การพิจารณาคดีดำเนินไปได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องมากยิ่งขึ้น โดยหลักการของประเทศฝรั่งเศสให้ศาลเป็นผู้กำหนดพยานผู้เชี่ยวชาญได้จากบัญชีพยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการเสนอจากสถาบันหรือสมาคมวิชาชีพในสาขาที่พยานผู้เชี่ยวชาญนั้นมีความรู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ ซึ่งจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะสามารถช่วยให้การพิจารณาพิพากษาคดีโดยพิเคราะห์จากพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

Abstract

The objective of this thesis is to research the criminal measures and the prosecution of illegal dumpers of hazardous waste from industrial factory, the problems, the obstacles and the efficiency of the law enforcement including the guidelines which increase the efficiency in prosecuting the illegal dumpers of industrial hazardous waste. In order to deter the people from committing a crime and to decrease the rate of committing a crime concerning the illegal dumping of hazardous waste, the result of the research found that the measure of punishment pursuant to Factory Act B.E. 2535 is the principle which is applied with the industrial factory. The juristic person who operates the factory can be fined in the rate not exceeding than 200,000 baht. By the reason that there is the limitation of the law, other penalties are not applicable with the juristic person. The researcher is opinion that the present fine penalty is in the low rate so the penalty can not deter the juristic person and the juristic person is not afraid to commit a crime again. Therefore, it cannot prevent, deter and solve the environmental problems. The criminal punishment measure for the illegal dumpers of industrial hazardous waste pursuant to Thai law is not sufficient to enforce the law efficiently.

In the foreign countries, criminal measure are developed to be suitable for juristic persons for examples amended the rate of punishment or used other measures which are not imprisonment such as Probation, Community service, forbidden a juristic person to write a cheque, publicized an illegal action of the juristic person. The community service is one of the many ways that juristic persons can redeem themselves from causing the damages to the community. The probation measure should deter juristic persons from committing a crime because juristic persons will lose several benefits such as property or times in operating their business. On the contrary, juristic persons will have opportunity in doing their business which is very useful because juristic person's business still continue and develop. The punishment does not affect the national economics. The juristic person will realize and be more careful in continuing

their businesses. By not returning to commit a crime, the society will gain benefits from community service.

To improve effectiveness of prosecuting the criminal cases by using the scientific evident in analyzing the qualification of the hazardous waste, the department of industrial hazardous waste management, department of industrial factory by the cooperation of pollution control department and the regulations of the prime minister concerning the cooperation in enforcement of the environmental law B.E. 2550. The law plays important roles in enhancing the efficiency of the cooperation between related agencies and the investigated officials.

In additions, expert witnesses play important roles in filtering the facts to the court of law in the matter of indicating the value of the pollution and this has made legal procedure faster and more accurate. In France, the court can select the expert witnesses from the list of the institutes or professional associations in the field that they are specialized. It is another way which improves the efficiency of the trial by using scientific analysis.